

การศึกษาเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปางและปัจจัยที่เกี่ยวข้องจากมุมมองของเจ้าหน้าที่ และหาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการดำเนินงานกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์สุขภาพชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดลำปางจำนวน 12 แห่ง สุ่มเลือกมาอำเภอละ 1 แห่ง จำนวน 116 คน ในระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม 2545 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและหาความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ และ Fisher's exact test ผลการศึกษาพบว่า

ในด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับความพร้อม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53.4) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์สุขภาพชุมชนในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลางในปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำและการติดต่อสื่อสารในองค์กร ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับการจูงใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.7 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคทำให้โอกาสในการศึกษาต่อของบุคลากรเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนทรัพยากร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 37.1 เห็นว่างบประมาณที่รัฐจัดสรร

ไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชนในพื้นที่ และร้อยละ 42.2 เห็นว่าจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ

ในด้านความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าศูนย์สุขภาพชุมชนมีความพร้อมด้านบุคลากร ด้านบริหารจัดการและด้านอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ยกเว้นประเด็นที่เกี่ยวกับยานพาหนะที่ใช้ในการส่งต่อผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.4 และ 69 เห็นว่า รัฐบาล และเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่มีความพร้อมในการสนับสนุนด้านการเงินตามลำดับ รวมทั้งการบริจาคจากประชาชนด้วย (ร้อยละ 74.1)

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการดำเนินงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชนกับปัจจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำและปัจจัยเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร ($p>.05$) แต่พบความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการดำเนินงานกับปัจจัยเกี่ยวกับการมุ่งใจในประเด็นเกี่ยวกับเงินเดือน ($p=.002$) และประเด็นเกี่ยวกับค่าตอบแทน ($p=.025$) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในประเด็นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงพัฒนางาน ($p=.048$) และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรในประเด็นเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรในศูนย์สุขภาพชุมชน ($p=.001$) ประเด็นเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนครุภัณฑ์และวัสดุ ($p=.007$) และประเด็นเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการ ($p=.006$)

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับผู้บริหารงานสาธารณสุขในระดับอำเภอและระดับที่เหนือขึ้นไปเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาศูนย์สุขภาพชุมชนต่อไป